

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/27231,Konferencja-Semantyka-historyczna-narzedzie-opisu-historii-czy-narzedzie-polityk.html>
03.03.2026, 00:00

Strona znajduje się w archiwum.

Konferencja „Semantyka historyczna: narzędzie opisu historii czy narzędzie polityki?” – Kraków, 20 listopada 2015

20.11.2015

W ramach krakowskich obchodów 15-lecia Instytutu Pamięci Narodowej Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie oraz Wydział Pedagogiczny – Instytut Politologii Akademii Ignatianum w Krakowie zapraszają na konferencję „Semantyka historyczna: narzędzie opisu historii czy narzędzie polityki?”

Prelegenci, zaproszeni na konferencję dotyczącą semantyki historycznej, oprócz ukazania zmian zachodzących w sposobie narracji historycznej, jej ewolucji, omówią również przykłady nadużywania pojęć, koniunkturalnej interpretacji. W referatach zostaną przedstawione m.in. pojęcia „imperium” i „narodu”, „wyzwolenia Niemiec w 1945 r.”, ale również tworzenie „nowego języka”, dla potrzeb propagandowych, zarówno przez nazistów, jak i komunistów. Poruszone zostaną również problemy obecności we współczesnym języku pojęć propagandowych, takich jak „wyzwolenie Polski w 1945”, „polskie obozy”, „repatriacja”. Przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych zapozna uczestników z działalnością MSZ, mającą przeciwdziałać nadużyciom semantycznym wobec Polski i chronić jej dobre imię.

W narracji historycznej słowo, pojęcie odgrywa zasadniczą rolę. To, co zostaje nam po wydarzeniach z przeszłości, to właśnie opowieść spisana przez historyka, kronikarza, dziejopisa... „Skoro nie można przypomnieć sobie wszystkiego, nie można też wszystkiego opowiedzieć” (P. Ricoeur). Historyk skazany jest z natury swojej profesji na wybór. Innego wyboru dokona naoczny świadek wydarzeń, innego historyk opisujący post factum, inne wydarzenia za ważne uzna liberał, a inne konserwatysta, inaczej historię piszą zwycięzcy, a inaczej przegrani.

Zmiany w narracji historycznej mogą odbywać się na różnych poziomach i etapach. W trakcie spisywania wydarzeń wpływ na treść będzie miał autor, z czasem jego dzieło może być przepisywane, uzupełniane, a nawet zmieniane. Często nie widzimy w tym nic złego. Problemy pojawiają się w momencie, gdy zmiany dokonywane w narracji historycznej, w nadawaniu pojęciom nowego sensu czynione są przez polityków, którzy poprzez manipulację słowami i narracją historyczną próbują realizować swoje (narodów, państw) partykularne interesy.

Nie przez przypadek w różnych językach istnieją idiomy przedstawiające słowo jako narzędzie walki. Mówimy: wojna na słowa, słowo jak sztylet, słowo jak brzytwa, słowa kaleczą itd. W dyspucie międzynarodowej dotyczącej historii nie chodzi tylko o różnicę zdań, ale również o narzucenie własnej interpretacji słowom i pojęciom. Jesteśmy w stanie zrozumieć konieczność takiego międzynarodowego PR, co więcej również oczekiwaliśmy od własnych rządów, aby taki PR prowadziły. Pozostaje pytanie, gdzie jest granica wykorzystania historii w polityce wewnętrznej i przede wszystkim międzynarodowej?

20 listopada 2015, Akademia Ignatianum w Krakowie, ul. Kopernika 26, Mała Aula sala 412, IV piętro.

Otwarcie konferencji: godz. 10.00

PANEL TEORETYCZNY godz. 10.15-11.35

- dr Joanna Lubecka (IPN, Akademia Ignatianum), *„Historia będzie dla mnie łaskawa...”* – Rozwój i instrumentalizacja narracji historycznej
- prof. dr hab. Andrzej Nowak (PAN), *Imperium i naród – nadużycia i zmiany*
- prof. dr hab. Bożena Sieradzka-Baziur (PAN, Akademia Ignatianum), *Semantyka historyczna – ujęcie językoznawcze*
- prof. dr hab. Włodzimierz Marciniak (Akademia Ignatianum), *Od semantyki politycznej do semantyki historycznej (na podstawie rosyjskich tekstów naukowych i politycznych)*

11.35-12.00 Przerwa kawowa

PANEL „EXEMPLUM I”

- dr Maciej Korkuć (IPN, Akademia Ignatianum), *„Nadacie słowom nową treść”. Wokół aktualności formuł propagandowych PRL w dzisiejszym języku historii*
- dr hab. Bogdan Musiał, *8 maja 1945, dzień „wyzwolenia Niemiec” – meandry niemieckiej polityki historycznej*
- dr Krzysztof Grzegorzewski (Uniwersytet Łódzki), *Retoryka nazistowskiej władzy w propagandzie „Nowego Kuriera Warszawskiego”*

13.00-13.20 przerwa kawowa

PANEL „EXEMPLUM II”

- dr Krzysztof Strzałka (MSZ, UJ), *Ochrona dobrego imienia Polski przed semantycznymi nadużyciami za granicą – działania i projekty MSZ*
- Agnieszka Wieszaczewska (Uniwersytet Wrocławski), *Antropologiczny portret Tajnego Współpracownika – na podstawie analizy dokumentów TW (interpretacja antropologiczna, związana z warstwą językową wypowiedzi, sposobem użycia różnorodnych strategii retorycznych)*
- Sebastian Drabik (IPN Kraków), *Nowomowa na przykładzie PZPR*

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kraków

narzędzie opisu historii, czy narzędzie polityki?

Plakat konferencja o semantyce historycznej

Pliki do pobrania

[Plakat konferencji "Semantyka Historyczna" \(pdf, 854.15 KB\)](#)